

**Uunga siunnersuut: Inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu Inatsisartut
inatsisaat nr. xx, xx.xx 2015-imeersoq**

(Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut Niuernermit Nunanullu Allanut Naalakkersuisoq)

pillugu

Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliap

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Siunnersuutip aappassaaneerneqarnerani saqqummiunneqartoq

Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Siverth K. Heilmann	Atassut	siulittaasoq
Aqqaluaq B. Egede	Inuit Ataqtigiit	siulittaasup tullia
Suka K. Frederiksen	Siumut	
Iddimangiiu Bianco	Inuit Ataqtigiit	
Justus Hansen	Demokraatit	
Nikolaj Jeremiassen	Sinniisoq (Siumut)	

Siunnersuut Inatsisartunit innersuussutigineqartoq ataatsimiititaliap UKA2015-imi siullermeerinninnerup kingorna misissorpaa matumuunalu isumaliutigisani naliliininilu Inatsisartut suliarinninnissaannut saqqummiullugit. Siunnersuut saqqummiunneqartoq (inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsit) iluarsiiisutit naleqqussaanerillu ataasiakkaat eqqaassanngikkaanni taamani oqaluuserisassaasup UKA 2012/111-p UKA 2012-imi siullermeerneqartup aammalu aappassaaneerneqarnissaata pingajussaaneerneqarnissaatalu UPA 2013-imut kinguartinneqartup assigerluinnangajappaa. Aappassaaneerinninnissaq sioqqullugu qinersinissap nalunaarutigineqarnera pissutigalugu siunnersuut atorunnaarpoq.

1. Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Naalakkersuisut oqaatigaat namminersortutut ingerlatsinermi unammilleqatigiinnerup naammassisaqarsinnaassutsillu siuarsarneqarnissaat siunnersuummi siunertarineqartut. Anguniagaq tamanna Kalaallit Nunaata nunat tamalaat akornanni unammillersinnaassusaata annertusineratigut anguneqartariaqarpoq kiisalu niuernermit najoqqutassanik nutaanik ineriartortitsisoqarneratigut, ilaatigut aallarniisut nioqqutissaatiminnik tunisinissaminnut pitsaanerusunik periarfissaqalernerisigut. Sinaakutissat nutaat ammanerullutillu eqaannerusut atuisunut nuannaarutaasumik naggataatigullu naammassisaqarsinnaassutsimut

iluqaqtaasussamik inuussutissarsiortut akornanni unammilleqatigiinnermik annertunerulersitseqataasinnaassapput.

Kiisalu ingerlatseqatigiiffiit nunani allamiut immikkoortortaqsinnaanerat pillugu inuussutissarsiornermut inatsimmi aalajangersakkat aammalu inuussutissarsiornissamut piumasaqaatit naammassineqarnerat innersuussutigalugit aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi kalaallit suliffeqarfiisa salliutinneqarnissaat pillugu aalajangersakkanik saneqquatsiniartoqartarnerata pinngitsoortinniarnissaa siunnersuummi siunertaavoq.

Siunnersuutip atuutilernerani inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsimmi maleruagassat pisariinnerulissapput, tamatumani aamma aalajangersakkanik atorunnaarsitsineq atuuffiusussap annertuumik annikillineqarneratigut.

Atuisartunik illersuinissaq kiisalu akileraarutitut akiliutissanik nakkutilliinermik qulakkeerinninnermillu nalunaarsuinissamik pisortat pisariaqartitsinerat inatsit alla aqqutigalugu qulakkeerneqartutut nalilerneqarpoq.

1.1 Atuuffia

Siunnersuutip atuuffissaa siunissami taamaallaat nioqqutissanik annikitsukkuutaanik tuniniaanermut atortuusussanngorlugu killilerneqarpoq. Inuussutissarsiornertit allat pillugit ullumikkut immikkut inatsiseqareerpoq, assersuutigalugulu inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsit atuuttoq aalisarnermik inuussutissarsiuteqarnermut aalisarnermut inatsimmi maleruagassiuunneqartumut atuutinngilaq. Aammattaaq inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsit aatsitassanut tunngasunut aatsitassarsiornermut inatsimmi maleruagassat malillugit maleruagassiuunneqartumut atuutinngilaq. Kiisalu sanaartorneq inuussutissarsiummi tassani immikkut pissutsinut pisariaqartitsinernullu sammititamik inatsisitigut maleruagassaqarpoq. Imaatigut assartuineq assersuutigalugulu RAL-ip ingerlatai inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsimmit aamma maleruagassiuunneqanngillat. Imaatigut assartuineq imarsiornermut inatsimmi maleruagassiuunneqarpoq, tamatumalu saniatigut RAL-ip ingerlatsinera akuersissummi, aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffinnut inatsimmi aammalu ukiumoortumik naatsorsuusutitut inatsimmi maleruagassiuunneqarpoq.

1.2 Inunnut tunngatillugu

Maannakkut inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut inatsit atuuttoq malillugu inunnut namminermut tunngatillugu piumasaqaataagaluarpoq taakkua danskisut innuttaassuseqartuussasut imaluunniit atuuttumik Kalaallit Nunaanniinnissamut Kalaallillu Nunaanni sulinissamut akuersissummik peqassasut, kiisalu Kalaallit Nunaanni

najugaqartuussasut. Internetikkut niuernissamik aammalu allatsitsinikkut tuniniaanissamik sukkasuumik annertusiartortumik piumasagaatit taamaattut isumaarupput.

Tamatumalu saniatigut inuit inatsisit unioqqutillugit najugartut, atorunnaarsitsinermi nalinginnaasumik nunani allamiunut malittarisassat atuuttut naapertorlugit suli Kalaallit Nunaanni ingerlatsilersinnaassanngillat.

Taamatuttaaq piumasagaataasimavoq inuinnaat IIN-imi nalunaarsorsimassasut. Piumasagaat inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut inatsimmiittussaangilaq, piumasagaammi Inuussutissarsiummik Ingerlataqartunik Nalunaarsuiffik pillugu Inatsisartut inatsisaanneereermat.

1.3 Inatsisit naapertorlugit inuk pineqartillugu

Inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsimmi maanna atuuttumi piumasagaataavoq inuk inuussutissarsiummik ingerlatsisuusq, inatsisit naapertorlugit ingerlatseqatigiiffittut Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqassasoq kiisalu ingerlatseqatigiiffiup aqutsisuini amerlanerusut Kalaallit Nunaanni najugaqassasut. Taamaattorli nunani tamalaani suliffeqarfissuit immikkoortortaater ingerlanneqarsinnaapput tamanna nunat tamalaat isumaqatigiissutaanni imaluunniit Inatsisartut inatsisaasigut maleruagassiorneqarsimappat. Inunnut namminermut tunngatillugu pissutsit assigalugit ingerlatseqatigiiffiit aamma nunanit allamiut ingerlatseqatigiiffiinut immikkoortortat Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiummik ingerlataqarsinnaatitaanerat pillugu immikkut maleruagassaqaarnissaq pisariaqartinneqanngilaq. Suliffeqarfiit sumi angerlarsimaffeqarneranut sanilliullugu aalajangiisuusariaqarpoq inuussutissarsiutit ingerlanneqartut Kalaallit Nunaanni pinerat. Inunnut namminernut pisunisulli Inuussutissarsiummik Ingerlataqartunik Nalunaarsuiffik pillugu Inatsisartut inatsisaat malillugu IIN-imut nalunaaruteqaarnissaq pillugu nalinginnaasumik piumasagaat malittarisassaareerpoq.

Inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsimmi ingerlatseqatigiiffinnut piumasagaatit atuuttut ullutsinnut naleqqutinngillat, pisullu ilaanni aningaasaliisussanik inuussutissarsiutinillu nutaanik Kalaallit Nunaannut soqutiginnilersitsiniarnermi akornusersuisinnaallutik.

1.4 Niuerfik aalajangersimasumik sumiiffeqartoq

Assersuutigalugu paasissutissiisussaataatitaanikkut, peqqissimisinnaatitaanikkut aammalu maalaaruteqaarsinnaatitaanikkut atuisunik illersuineq ullumikkut inatsisini allani isumannaarneqareerpoq. Taamaattorli inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsimmi tuniniaasup IIN-imi normua, aqqa najugaalu ersarissumik allallugit tamatigut allagartaliisarnissaq pillugu piumasagaat aalajangersarneqassaaq. Taamaalillutik atuisut piginnittumut maalaaruteqassagunik saaffiginnissinnaassapput. Nittartakkanit tunisinerni qarasaasiakkut attaveqarfittut paasissutissat pillugit nutaamik piumasagaataasooq

ilanngunneqarpoq, tamatumalu avataanit tunisinermit atuisartut pisinnaatitaaffimminnik atuutsitsilersinnaanerit qulakkiissavaa.

1.5 Nioqqutissat aalajangersimasut niuerfimmit aalajangersimasumi sumiiffeqartumit suli tuniniartarneqarnissaannut piumasaqaat

Erseqqissaatigineqassaaq niuerfik aalajangersimasumik sumiiffeqartoq pillugu oqariaaseq suliffeqarfiit suussusaannut amerlanernut tunngatillugu inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsimmi atorunnaarsinneqaraluartoq, inatsisini allani suli maleruagassaqarsinnaammat tuniniaanerit aalajangersimasut sumiiffimmi aalajangersimasumi pisinnaanissaannut killiliisunik.

Nioqqutissat aalajangersimasut akitsuuteqartitaasut nakkutiginninnissaq peqqinnissarlu eqqarsaatigalugit pisariillisaanermi ilaatinneqanngillat. Tupanik nioqqutissianik imigassanik 1,21 procentimik annertunermillu aalakoornartortalinnik, imeruersaatinik, tipigissaatinik pinnersaatinillu kiisalu sukkulaatinik sukkunillu nioqqutissianik tuniniaaneq aamma siunissami taamaallaat tuniniaasarfinnit ataatsimut katillugu piffissami minnerpaamik qaammatinik sisamanik sivilissusilimmi minnerpaamik sapaatip akunnerani ataasiarluni tuniniaavusartunit ingerlanneqarsinnaavoq. Taakkununga aamma ilaavoq nittartakkanit tuniniaasarneq, ataatsimut katillugu piffissami ukiumut minnerpaamik qaammatini sisamani sivilissusilimmi minnerpaamik sapaatip akunneranut ataasiarluni inuussutissarsiummik ingerlataqartup nioqqutissanik neqeroorteqartarnissaa tunngavigalugu.

Taamaalillutik aalajangersakkamik atorunnaarsitsinikkut sioqqutsisumik akuersissuteqaratik inuussutissarsiummik ingerlataqartut atuisartut angerlarsimaffianni akornusersorsinnaanngilaat, taamatut nalunaaruteqaqqaarnani illut isaariaanni tunisinerit atuisartunik isumaqatigiissutit ilaat pillugit inatsimmi § 6 malillugu inerteqqaammata.

Niuerfimmik aalajangersimasumik sumiiffilimmik peqarnissamik piumasaqaat atorunnaarsinneqarmat nioqqutissat arlallit niuerfiup aalajangersimasumik sumiiffillip avataani tuniniarneqarsinnaasimasut agguanneqartarnerat pillugu immikkut maleruagassaqarnissaq pissutissaaruppoq.

Kiisalu ingerlatseqatigiiffiit nunani allamiut immikkoortortaqsinnaanerit pillugu inuussutissarsiornermut inatsimmi aalajangersakkat aammalu inuussutissarsiorinissamut piumasaqaatit naammassineqarnerat innersuussutigalugit aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi kalaallit suliffeqarfiisa salliutinneqarnissaat pillugu aalajangersakkanik saneqqutsiniartoqartarnerata pinngitsoortinniarnissaa siunnersuummi siunertaavoq. Apeqqut taanna immikkoortoq UKA2011/34-p aappassaaneerineqarneranut Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliap isumaliutissiisutaani sammineqarpoq. Inuussutissarsiornermut

Ataatsimiititaliami **amerlanerussuteqartut taamatullu ikinnerussuteqartut** apeqqut taanna pillugu isumaliutissiissummi taamanikkut ima oqarpoq:

Pingaaruteqartuuvoq kalaallit inuiaqatigiit pisortallu aningaasatigut iluanaarniartunit isertitassatigut annaasaqartannginnissaat. Tamatumuunalu inatsisitigut naleqquttumik illersugaanissaat. Paasinarpoq isertitanik akileraarusiisarneq pillugu inatsit aamma aatsitassat pillugit inatsit aalajangersagartaqartut, suliffeqarfiit aningaasaqarnerannut tunngavissanut aamma iluminni aaqqissuussaanaannut il. il. tunngatillugu piumasaqaateqartunik, tamakkulu ataatsimiititaliap isumaa malillugu “siunertaanngitsumik isertortumik akunnermiliuttoqarsinnaanngortitsilluni aningaasanik annissuinissamut” siunertanut annertuumik killilersuipput, taamaalilluni aningaasatigut iluanaarniarnissamik taamatut siunertaqarneq mattulluinnarneqartutut isigisariaqartutut oqaatigineqarsinnaalluni. Taamaalilluni amerlanerussuteqartut ataqqivaat isertitanik akileraarusiisarneq pillugu inatsimmi piginneqatigiissutinik tuniniaaneq atornagu aningaasaatillillu aningaasanik attartorfigalugit aningaasaliisarneq aamma transfer pricing pillugu aalajangersagaqareermat. Amerlanerussuteqartulli isumaqarput inuussutissarsiorneq pillugu inatsimmik nutarterinermi “siunertaanngitsumik isertortumik akunnermiliuttoqarsinnaanngortitsilluni aningaasanik annissuinissamut” “teknikikkut” maannakkut periarfissaasinnaasut peerneqarnissaat qulakkeerneqassasoq. Taamaalilluni amerlanerussuteqartut isumaqarput, “siunertaanngitsumik isertortumik akunnermiliuttoqarsinnaanngortitsilluni aningaasanik annissuinissamut” siunertanut “teknikikkut periarfissanik” siunissaq isigalugu periarfissaqanngivissortariaqartoq tamannalu inuussutissarsiorneq pillugu inatsisissamut nutaamut ilaatinneqassasoq.¹

2. Siunnersuutip Inatsisartuni siullermeerneqarnera

Siunnersuut siullermeerneqarmat partiit amerlanerussuteqartut tapersorsorluarmassuk Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliamit oqaatigineqassaaq. Siunnersuutip siullermeerneqarnerani oqaaseqartartunit makku ilaatigut oqaatigineqarput:

Inuit Ataqtigiinniit 2012-misulli inatsisissamut siunnersuummut tunngatillugu isumakuluuteqarpugut. Inuussutissarsiutinik ingerlataqarnermut inatsisip pisiniarfinnut minitsisumik allanulli tamanut atuuttumik atorunnaarsinneqarnissaa nuannarinngilarput. Aamma aalajangersimasumik niuferqarnissamik piumasaqaatip peerneqarnissaa nuannarinngilarput. Tusarniaanerni nutaani pisoqqanilu atuarneqarsinnaasutulli inatsisissap kingunerisassai isumakuluutigaaqut.

¹ http://intra.ina.gl/media/417915/pkt34_em2011_pkt73_fm11_naeringslov_bet_2beh_dk.pdf

Inatsisitigut pisariillisaaneq, taamatullu avatanniit aningaasanik nunatsinnut isaatitsinerulernissaq pisariaqartipparput taamatullu atuisartunullu nioqqutissanut akit appasinnerusut iluaqutaasussat pilersinniarneqarmata tamanna Siumumiit pitsaasutut isigaarput.

Atassummik oqaaseqarfigissavarput suliffissaqartitsiniarnikkut nunatsinnilu atuisut ineriartortinneqassappata unammilleqatigiinneq amigaataasoq malunnarluinnarpoq. Unammillerneqanngikkaangattami akikinnerusoqarsinnaanngilaq. Unammillerneq nunatsinni ineriartuutaassaaq.

Demokraatini iluarisimaarparput inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsit manna siunnersuut aqqutigalugu nutarterneqarmat, pisariillisarneqarmat ullutsinnullu piviusunut naleqqussarneqarluni. Iluarilluinnarparput aalajangersimasumik niuertarfeqarnissamut piumasaqaatip peerneratigut ammaanarparput periutsit eqaannerusut atorlugit nioqquteqarsinnaanissaq assersuutigalugu quersuartut atorneqarallartuniit, pisiniarfeeqqaniit, qamutiniit assigisaanniillu. Demokraatini nalilerparput, iliuseq unammilleqatigiinnerulernermik kinguneqarumaartoq, naggataatigut atuisunut ataasiakkaanut iluaqutaasumik.

3. Tusarniaanermut akissutit

Sulisitsisut siunnersuummut akerliusut Sulisitsisut tusarniaanermut akissuteqaataanni takuneqarsinnaavoq, tusarniaanermut akissutit sinnerinut sanilliullugu peqatigiiffik kisimi taama isumaqarpoq.

Siunnersuut piffissami maajip 29.-annit 1. juli 2015-imut makkunani tusarniaassutigineqarpoq:

Namminersorlutik Oqartussat Naalakkersuisoqarfii, KANUKOKA, Kalaallit Nunaanni Politimestereqarfik, Kalaallit Nunaanni Eqqartuussisuuneq, Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivik, Naalagaaffiup Sinniisoqarfia, Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiat, SIK, Qeqqata Kommunia, Kommune Kujalleq, Qaasuitsup Kommunia aamma Kommuneqarfik Sermersooq.

Siunnersuut aamma Namminersorlutik Oqartussani tusarniaassutininut nittartakkami tamanut ammasumik tusarniaassutaasimavoq.

Makkunanit tusarniaanermut akissutinik tigusaqartoqarpoq:

Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfik, Kalaallit Nunaanni Politimestereqarfik, SIK, Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiat, KANUKOKA, Qeqqata Kommunia aamma Kommune Kujalleq.

3.1 Ataatsimiititaliap tusarniaanerup ingerlanneqarneranut oqaaseqaataa

Ataatsimiititaliap tusarniaanerup ingerlanneqarnerpiaanut oqaaseqaatissaqanngilaq, tassungali atatillugu isumaqarluni tusarniaaffigisat pingaarutillit oqariartuutaasa Naalackersuisullu taakkununga akissutaasa sammineqalaarnissaat tunngavissaqartoq ataatsimiititaliap isumaqarpoq. Tusarniaaffigisat sinneri teknikikkut iluarsiinissamik kissaateqarput.

Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiata (Sulisitsisut) nioqqutissanik nalinginnarnik pisiniarfiit taamaallaat pinnagit inuussutissarsiutinut tamanut Inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut inatsit atorunnaarsinneqassappat nunatsinni inuussutissarsiornermut nalorninartorsiorfitsilersinnaasutut isigaa. Siusinnerusukkut tusarniaanerumut akissut 13. juli 2012-imeersoq Sulisitsisut innersuuppaat, taanna UKA2012/111-itut oqaluuserisassatut saqqummiunneqartumut inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuummut tusarniaanermi akissutaasimavoq.

Naalackersuisut ilaatigut ima akipput:

Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut Naalackersuisut inuussutissarsiorfimmi inatsisaasunik nutarsaaniarlutik suliaasa sinnerinut ataqatigiissillugu isigineqassaaq, tamatumuuna sakkortusisamik unammillertoqarnissaanut sinaakkutissat pilersinneqassammata, atuisartunut sulinermillu inuussutissarsiuteqartunut akit appasinnerusut iluaqutaasussat pilersinneqassammata.

Sulisitsisut nangipput:

Nunatsinni inuussutissarsiornerup najukkami suliffinnik ilinniarfinnillu pilersitsisinnaanissaannut inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut inatsit sapinngisamik pitsaanerpaanik sinaakkutissanik pilersitsisinnaasoq Sulisitsisut isumaqarput.

Tamatununga Naalackersuisut ima oqaaseqarput:

Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiummik suliarisamik ingerlatsinissamut aalajangersimasumillu sivilissuseqartumik kikkut pisinnaatitaaffeqarneri pillugit inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut inatsit atuuttoq taamaallaat aalajangersakkanik imaqarpoq. Inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut inatsit inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut uppersaatissanik tunniussaqaarnissamik piumasaqaatinik inissitsiterinngilaq, aammattaarlu Inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut inatsit malillugu nalunaarsuinernik ingerlatsisoqanngilaq. Inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut inatsit atuuttoq suliffeqarfiit ingerlanneqarnerinut piumasaqaateqanngilaq, taamatuttaarlu

illuliornermik sanaartornermillu suliffigisani ilinniarfissanik pisariaqartitsinernik naapertuutsitsinissamik tapersersugaqarani.

Aammattaaq Sulisitsisut ilaatigut oqaatigaat:

...Sulisitsisut ingerlaqqillutik nalunaarpaat inuussutissarsiornermut inatsit naligiimmik unammilleqatigiinnissamut aqutissiuussinngitsoq, maanna ilusilerneqarnermisut aaqqissuussaattilluni suliffeqarfiit nunanit allaneersut aalajangersimasumik maani ingerlatsiveqanngitsut salliutikkamigit.

Tamatumunnga Naalakkersuisut ima oqaaseqarput:

Inuussutissarsiornermut inatsimmi atuuttumi Kalaallit Nunaanni adreseqarnissamut piumasaqaat naammassineqarsinnaavoq, suliffeqarfiup nunani allamiup ingerlatseqatigiiffimmut immikkoortortamini aqutsisuusumik akunnermiliuttumik Selskabsstyrelsimut nalunaaruteqaannarneratigut, Inuussutissarsiutinut inatsimmi piumasarineqartunik naammassinnittumik.

Nunanit Avannarlerni, EU-p sinnerani, kiisalu Canadami USA-milu ingerlatseqatigiiffiit angerlarsimaffeqartut ullumikkut Kalaallit Nunaanni immikkoortortaqaarfiliorsinnaapput. Nunarsuup sinnerani ingerlatseqatigiiffiit Danmarkimi Inuussutissarsiornermut ministeri tamatumunnga pisinnaatitsippat nunatsinni immikkoortortaqaarfik aqutigalugu suliffeqarfimmik ingerlatsisinnaapput. Taamaattumik inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut inatsit atuuttoq naapertorlugu nunanit allanit suliffeqarfiit Kalaallit Nunaanni inissinnissamut pisinnaatitaaffeqarput, immikkoortortami pisortaqaannarunik, Inuussutissarsiornermut inatsimmi piumasaqaatinik naammassinnittumik.

Inuussutissarsiummik ingerlataqarnissamut inatsit naapertorlugu inuussutissarsiummik ingerlataqarnissamut pisinnaatitsissummik imaluunniit akuersissummik qinnuteqartoqassanngilaq, taamaattumillu assersuutigalugit, sumi angerlarsimaffeqarnermut, akileraarutitsigut arlariinni pisussaaffeqarnissamik piumasaqarsinnaanermut aamma aningaasaliissutissanut tunngasunik piumasaqarsinnaanernut, akileraarnikinnerunissamut sillimmartaarutaasinnaasunik piumasaqaateqartoqarsinnaanngilaq.

Sulisitsisut inatsimmi § 2, imm. 3 pillugu ima oqarput:

Peqataasut sorliit IIN-normoqarnissamut pisussaaffeqannginersut paasisallugu soqutiginarsinnaavoq. Assigiinnassavaami akileraarutininik akiliinissamut pisussaaffeqassannginnerat.

Suliffeqarfiit IIN-normuisigut Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup akileraarutit, akitsuutit il.il. suliffeqarfinit akilersugaaneri nalunaarsortarpai. Suliffeqarfik nalunaarsimanngippat, aamma kaammattorneqarnermi kingorna IIN normumik qinnuteqanngippat Akileraartarnermut

Aqutsisoqarfiup isumagissavaa suliffeqarfiup IIN-imi nalunaarsuiffimmut nalunaarsorneqarnissaa, eqqortumik akileraarutinut akitsuutinullu akiliutissinneqartarnissaa siunertaralugu.

Tamanna aamma sivikitsumik Kalaallit Nunaanniittunut suliffeqarfinnut nunanit allaneersunut tunngavoq. Allatut oqaatigalugu suliffeqarfiit pineqartut Kalaallit Nunaanni akileraarutissaminnik akiliisinnaanginnerinik naatsorsuutigisaqarneq **eqqortuunngilaq tunngavissaqaranilu**².

3.2 Siunnersuummik tusarniaanerup naggasenera

Tusarniaanerumut atortut nassiunneqartut misissorneranni ataatsimiititaliap paasivaa SIK siunnersuummut oqaaseqaateqanngitsoq. Inatsisissatut siunnersuutip ilaasortaminnut kinguneqarnerlussinnaanerani Sulisitsisut ernummatigisaat kattuffimmit isumaqatigineqanngitsutut SIK-p tusarniaanerumut akissutaa paasineqarsinnaagunartoq ataatsimiititaliap ilimagaa. Inatsisissat siunnersuut una pillugu Sulisitsisut tunngavilersuutaat ernummatigisaallu siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini Naalakkersuisut oqaatigisaasigut tunngavilersuutaasigullu malinneqarsorinartut ataatsimiititaliap maluginiarpaa. Inatsisissatut siunnersuutit il.il. tusarniaassutigineqarnerannut atatillugu kattuffiit soqutigisaqartut akissutaasa inatsisissatut siunnersuutip aalajangersimasup tamat oqartussaaqataaneranni ingerlaavartumik oqallisiginerani illuatungiusut ilanngussaatur isigineqartariaqarmata ataatsimiititaliamit oqaatigineqassaaq. Taamaattumik kattuffiit soqutigisaqartut tusarniaanerumut akissuteqartut inatsisissatut siunnersuummik paasinninnerminni kinaassusersiortuunngitsutut tamakkiisumik isigineqarsinnaangillat. Inatsisissatut siunnersuut akuerineqassanersoq akuerineqassannginnerlorluunniit politikikkut naliliineq naggataatigut aalajangiisuusussaavoq, kattuffiit soqutigisaqartut oqaatigisaat piumasarisinnaasaallu pinnagit.

3.3 Inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuutip, UKA2012/111, siullermeerneqarnerani Inatsisartunit apeqqutigineqartunut ilassutitut nassuiaat

Nassuiaat taanna UKA12-imi Inatsisartunut nassiunneqarpoq. Siunnersuutip aappassaaneernejarnissaa sioqqullugu qinersinissamik nalunaaruteqartoqarnera pissutigalugu siunnersuut atorunnaarpoq. Nassuiaat Inatsisartut siunnersuummik matumangga sularinninneranni ilisimasatigut tunngavissatut suli atorneqarsinnaasoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Taanna isumaliutissiissummut matumunnga ilanngussatut ilanngunneqarpoq.

² Ataatsimiititaliap ataatigut titarniliinera erseqqissunngortitsineralu.

4. Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Siusinnerusukkut oqaatigineqareersutut tusarniaanermut akissutit taakkunungalu ilanngullugu Sulisitsisut isumakuluutaat ataatsimiititaliamit arajutsisimaneqanngillat. Tassunga atatillugu inatsisissatut siunnersuutip tusarniaassutigineqarnera pillugu ataatsimiititaliap saqqummiussai ataatsimiititaliamit innersuussutigineqassapput. Siunnersuut akileraartarnermut maleruagassanik saneqqutsinermik kinguneqarsinnaanersoq Sulisitsisunit ilaatigut ernummatigineqartoq ataatsimiititaliap maluginiarpa.

Inatsisissatut siunnersuummi nalinginnaasumillu nassuiaatini allassimavoq inuussutissarsiummik ingerlataqartut suliffeqarfiit inuussutissarsiorfiillu allat assigalugit inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsimmi aalajangersakkat malillugit Inuussutissarsiummik Ingerlataqartunik Nalunaarsorsimaffimmi nalunaarsorsimasussaataasut. Taamaattoqarsimatinnagu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit tamanna qulakkeerpeqassaaq.

Inuussutissarsiummik ingerlatsinerpiaq inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsimmi maanna atuuttumi maleruagassiorneqanngilaq, inatsisikkulli taamaallaat maleruagassiorneqarluni Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiummik ingerlatsisinnaaneq. Inatsisini takuneqarsinnaavoq nunatsinni ullumikkut inuussutissarsiortut inuussutissarsiorfinnut aalajangersimasunut inatsisit aqutigalugit annertunerpaatigut maleruagassiorneqartut, tamatumani inuussutissarsiutit assigiinngitsut inuussutissarsiumminnik ingerlatsinerannut maleruagassiisunik immikkut inatsiseqartinneqarlutik. Sanaartornermik inuussutissarsiummik ingerlataqarneq immikkut inatsimmi maleruagassiorneqarpoq, aalisarnermik piniarnermillu inuussutissarsiorneq immikkut inatsimmi maleruagassiorneqarpoq, GrønlandsBankeni ilaatigut aningaasaqarnermut tunngasut pillugit immikkut inatsimmi maleruagassiorneqarpoq. RAL aamma Air Greenland suliaasaqarfimminnut immikkut inatsimmi maleruagassiorneqarput. Tamatuma saniatigut nunatsinni aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffiit tamarmik aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffinnut inatsimmi maleruagassanilu arlalippassuarni allani maleruagassiorneqarput.

Inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsit ukiunik 14-inik pisoqaassusilik inuussutissarsiutinullu tamanut ataatsimut maleruagassiisoq ullutsinnut naleqqukkunnaanersoq oqaluuserineqarsinnaavoq. Nunatsinni inuussutissarsiutitut inatsisit ukiut ingerlanerini ineriartorsimanerat tamatumani eqqarsaatigineqarpoq, matumanilu ataatsimiititaliamit ilaatigut eqqarsaatigineqarlutik aatsitassanut inatsit suliniutinullu angisuunut inatsit, inatsisimmi taamaattut aqutigalugit Kalaallit Nunaat nunani tamalaani inuussutissarsiornermut akuulerpoq. Inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu maanna inatsisaasumi kalaallit suliffeqarfiinut piumasaqaataasut aatsitassanullu inatsimmi tamanna pillugu piumasaqaatit imminnut naapertuutinngissorinarput.

Inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsimmi piumasaqaatit naammassineqarsimappata suliffeqarfik kalaallit suliffeqarfiutaattut imminut taasinnaalissaaq, naak suliffeqarfiup piumasaqaatinik teknikikkut naammassinninnerata saniatigut taama taaguuteqarneq piviusumik imaqaanngikkaluartoq.

Inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsimmi immikkoortortaqaarfimmik pilersitsinissaq kisimi piumasaqaataavoq, tamannalu immikkoortortani pisortaatitamik “ingerlatseqatigiiffimmut piginnittumut” “allakkanik nakkartitsivittut” atuussinnaasumik atorfinitsitsinikkut naammassineqartut nalilernerqarsinnaalluni. Immikkoortortami pisortaatitap ingerlatseqatigiiffimmit piginnittumit nunami allamiittumit allakkanik nakkartitsivittut atornerqarneratigut kalaallinik sulisunik kalaallillu suliffeqarfiinik annertunerpaamik atuinissamik aatsitassanut inatsimmi § 18-imi piumasaqaatit sakkukillisinneqarsinnaasut ilimanaateqarsinnaavoq.

Allanut atatillugu assersuutigalugu aatsitassanut inatsit malillugu piaanissamik akuersissutini kalaallit suliffeqarfiisa pilersuisutut salliutinneqarnissaannik piumasaqaateqarnissamut inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsisip ajornakusoortitsisinnaanera mattunneqarsinnaanngilaq. Tassa taaguut inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsimmi aalajangersakkat aqutigalugit paasiuminaallisinneqarpat. Aammalu kalaallit suliffeqarfiannik paasinnittaatsit pisortatigoortut marluunerat naapertuuttuunngissorinarpoq.

Nunani allamiut nunatsinni namminersortutut inuussutissarsiummik imaluunniit sullississutinik pilersitsiniarlutik Kalaallit Nunaannukarsinnaanerat siunnersuutikkut ammaanngilaq. Namminersortutut inuussutissarsiummik sullississutinilluunniit ingerlataqarniaraanni innuttaasut nunat avannarliit avataanneersut sulinissamut akuersissuteqartariaqarput. Nunat Avannarliit akornanni isumaqatigiissutit assigiinngitsut kingunerisaannik nunani avannarlerni innuttaasut sulinissamut akuersissummik qinnuteqartariaqanngillat.

5. Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai

Siunnersuutip akuerineqarnera aningaasaqarnikkut kinguneqarsinnaallunilu aningaasaqarnikkut iluaquteqarsinnaasooq siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini oqaatigineqarpoq. Tunngavissat pigineqartut tunngavigalugit aningaasaqarnikkut paasissutissanik allatut naliliinissamut tunngavissiisunik ataatsimiititaliaq peqaanngilaq. Inatsisissatut siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisinnaasai Naalakkersuisunit misissorneqarlutillu sukumiisumik isumaliutigineqarsimassasut ataatsimiititaliamit tutsuigineqarpoq.

6. Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Amerlanerussuteqartut Siumup, Atassutip Demokratillu ilaasortaatitaasa siunnersuut **akuerineqassasog** inassutigaat.

Ikinerussuteqartut Inuit Ataqtigiit ilaasortaatitaasa siunnersuut **itigartinneqassasog** inassutigaat.

Taama oqaaseqarluni isumaliutissiissumilu allassimasutut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Sivert K. Heilmann
Siulittaasoq

Justus Hansen

Aqqaluaq B. Egede,
Siulittaasup tullia

Nikolaj Jeremiassen

Iddimangiiu Bianco